

Jaana Mälkki
Karhuseutu Maailmalle -hanke
Puh. 0440 926 926
jaana.malkki@karhuseutu.fi

MATKAKERTOMUS

19.1.2005

KARHUSEUTU MAAILMALLE –hanke Ruotsissa 9.-13.1.-05

Yleistä

Suomesta käsin yhteyksiä oli jo valmiiksi luotu LEADER+ toimintaryhmän kanssa. Toiminnanjohtaja Annika Andersson oli keväällä vuonna –04 vierailut alueellamme ja on kovin kiinnostunut aloittamaan yhteistyötä kanssamme. Toimintaryhmä toimii Sjuhäradin alueella, mikä sijaitsee Ruotsin länsirannikolla, suurien järvien välissä. Alueen suurin kaupunki on Borås, mikä sijoittuu alueen keskelle (n. 40 km Göteborgista itään). Kaupungissa asukkaita on n. 100 000 ja 100 km säteellä asukkaita on n. 1.5 miljoona, mikä kertoo sitä että, maaseutu on erilaista kuin meillä. Se näyttää asutummalta ja aktiivisemmältä mutta se ei kuitenkaan ole rumaa lähiömaisemaa vaan idyllistä ja hyvin hoidettua maalaismaisemaa. Karja laiduntaa metsikössä ja hakamailla, mikä on parasta maisemanhoitoa ja samalla se edistää luonnon monimuotoisuutta ja suosii perinnebiotooppeja. Myös luonto oli itse hoitanut maisemaa aika voimakkaasti koska myrsky oli riehunut alueella vielä edellis yönä. Kaatuneita puita ja nimenomaan keskeltä katkenneita puita oli kaikkialla sen kolmen päivän ajan kun Annikan opastuksella tutustuin Sjuhäradin alueeseen.

Keskustelimme ja ideoimme mahdollisia yhteistyön muotoja. Annika esitteli paikkoja mitä on kunnostettu tai rakennettu Leader+ hankkeilla. Tapasin meneillään olevien sekä tulevien projektien vetäjiä ja kartoitimme mahdollisia yhteyksiä.

Leader+ toimintaryhmä

Heidän toimistonsa sijaitsee Längemissä, kauniissa maalaismaisemassa. Toimistolla työskentelee kolme henkilöä hallinnon parissa ja yksi palkattu projektityöntekijä, Cecilia Johansson, joka hoitaa kahta projektia. Toisen projektin tarkoitus on kehittää alueen toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista. Hän on valinnut kunnista pari edustajaa, jotka tuntevat oman alueensa asiat hyvin (esim. kyläasiamies tai jonkun yhdistyksen jäsen). Heille on järjestetty erilaisia kokoontumisia ja kursseja tarpeidensa mukaan. Kokouksissa he esittelevät oman alueensa vahvuuksia ja erityisosaamista muille kunnille. Siellä saavat ideoita oman alueen kehittämiseen ja jakavat yhteistietoja. Cecilia kertoi miten eri kuntien toimijat ovat alkaneet kommunikoida keskenään ja avoimesti

jakamaan toisilleen tietoa ja auttamaan toisiaan. Muissakin asioissa huomasin sen seikan miten Ruotsalaiset ovat ymmärtäneet sen miten tärkeää on vetää yhtä köyttä ja jakaa asioita avoimesti. Vain niin saadaan tuloksia aikaiseksi, varsinkin kv sektorilla. Hänen toinen projektinsa on keskittynyt matkailuun ja sen kehittämiseen alueella. Cecilian avulla ideoidaan ja katsotaan yritystä matkailuvinkkelistä. Esimerkkinä hänen avustamastaan toiminnasta mainitsen Tunnbrödsstugan Nittorpassa. Nuori naisyrittäjä perusti pienelle maatilalle matkailutilan, jossa toimii myös majoitusta, hääsviitti, pienet kokoustilat, pieneläimiä ja retkeilyä luonnossa esim. kanootilla. Mutta tilan erikoisuutena on valmistaa Ruotsissa kuuluisaa ja perinteikästä rieskaleipää.

Cecilia toimii Ruotsin tieteellisen yhdistyksen jäsenenä ja kertoi n. 100 km päässä heidän alueestaan olevasta kurjille rakennetusta houkutuspellosta, minkä yhteyteen on rakennettu kurki/lintu-infokeskus. Matkailullisesti paikasta on tullut hurjan kuuluisa koko Ruotsissa (itse asiassa minä kuulin alueesta jo Suomessa).

Monenlaisia yllätyksiä koin myös tälläkin reissulla. Yksi niistä oli shekit, mitä toimintaryhmä jakaa ilman mitään ns. Te -keskuksen päätöstä. Shekkejä on kolmea lajia: yleis-, kulttuuri- ja nuorisoshekki. Shekkirahaa jakavat vuodessa yhteensä 600 000 SEK ja yhden shekin arvo on max 20 000 SEK. Shekkiä jaetaan jos on joku idea mutta ei ole ihan varmuutta toimiiko se. Shekillä voidaan ns. testata ideaa. Sillä voidaan esim. perustaa yhdistys, järjestää konsertti, teatterivierailu jne.

Käynnissä olevia projekteja

Svenljungan alueella (asukkaita n. 14 000):

- Sofie Kerstell vetää projektia "kasvetaan yhdessä". Ensi vuoden aikana alueella järjestetään parit messut. Toiset ovat naisten messut, missä kootaan naisia yhteen auttamaan toisiaan niin kuin naiset muinoin ovat tukeneet toisiaan. Toiset festivaalit ovat nuorille ja toivottivat meidätkin mukaan. Festivaalien teemana on musiikki, skeittaus ja elokuvat.
- Oddebo –kylä on tunnettu vanhoista taloistaan. Tukien avustamana siellä on yritys mikä on erikoistunut kunnostamaan vanhoja rakennuksia perinteisillä menetelmillä. Projekti tekee matkailureitin kylässä ja kartan alueen taloista missä kerrotaan niiden historiaa.
- Vagnshistoriska museet. Koko Svenljungan alue on tunnettu hevosistaan. Yksi projekti tukee hevosyrittäjää joka museon yhteyteen on perustanut vossikka yrityksen. Hän kiertää erilaisia tapahtumia ja paljon tilauksia on hääpareille.

Markin alueella (as.33 000, Kinna- kaupungin keskusta ei kuulu alueeseen)

- Koska Sjuhäradin alue sijaitsee kahden suuren järven välissä, länsirannikolla, on alueella paljon jokia joiden varrelle on rakennettu erilaisia ruukkeja. Suurin osa ruukeista on toiminut tekstiilialalla. Rydalin kylän ruukissa on valmistettu lankoja ja kudottu tekstiilejä. Nykyään tehdas toimii museona,

käsityömyymälänä, jossa toimii aktiivinen käsityöläisten yhdistys. He ovat kiinnostuneita yhteistyöstä kanssamme. Tilassa pidetään myös taidenäyttelyitä. Tällä hetkellä näytteillä on jalkapalloilija Thomas Broinin töitä.

- Backens skola. Projekti on kunnostanut vanhan kansakoulun, joka toimii museona mutta samalla "näytöskouluna". Koulussa on kaikki kuin vuosisadan alussa (1920-luvulta), alkuperäisessä muodossaan. Tallella ovat vanhat pulpetit, helmitaulut jne. Oppilaitokset luokittain viettävät koulupäivää museokoulussa jossa tutustuvat perusteellisesti historiaan; käyttävät vanhoja koulupukuja ja kirjoja. Heille tarjotaan perinteisiä kouluruokia jne. Jopa välitunneilla leikitään entisajan leikkejä.

Muuta

- Ekoturismia. Sen lisäksi että, Ruotsissa arvostetaan historiaa, kunnostetaan vanhoja rakennuksia ja tallennetaan ja museoidaan paljon vanhaa niin ovat myös ymmärrettään hyvin se että, Pohjoismaista on tulossa koko Euroopan "henkireikä". Ruotsalaiset haluavat että, lomamökillä saa olla rauhassa eikä turistit juokse nurkissa. Siellä puhutaan paljon ekoturismista. Sassi Wemmerin projektissa kehitetään kalastusmatkailua ja ekoturismia yhteistyössä luonnonsuojelutahojen ja yliopiston kanssa. Ekoturismi pyrkii ohjaamaan matkailunkehitystä oikein, niin että luontoa ja sen arvoa kunnioitetaan. Se mikä vetää turisteja niin sitä suojellaan hyvällä organisoinnilla. Koulutetaan oppaita, jotka ohjaavat turistit oikeaan paikkaan ja heille selvitetään mitä siellä saa ja mitä ei saa tehdä. Kun Ruotsalaiset itse kunnioittavat luontoaan niin silloin sitä muutkin kunnioittavat. Projekti kokoaa yhteen alueen luontomatkailuyrittäjiä ja he ovat saamassa palvelujaan mukaan internetin varausjärjestelmään.
- Argeologinen hanke. Leader on tullut mukaan rakentamaan yleisölle polkuja, informaatiota ja viittoja.
- Joen kehittämishanke. Kehittävät joen tarjoamista palveluista matkailukarttaa niin kuin meidän Elävä Kokemäenjoki hanke. Karttaan painattavat kaikki palvelut joen varrella; majoitus, nähtävyydet, kulttuuri, ostokset, historia, harrastukset jne, mikä palvelee loistavasti matkailijaa. (Koska alueella on paljon jokia siellä on paljon kauniita vanhoja siltoja.)
- Nittorpassa on urheilukeskus josta vastaa Irwing Johansson ja sen yhteydessä toimii liikuntavammainen luontoyrittäjä Anders Andersson. Urheilukeskuksessa on mm. jäähalli ja jalkapallokenttä. Siellä toimii aktiivisesti jääkiekko –ja jalkapalloseura. Erilaiset turnaukset ja ystävyysottelut ovat mahdollisia koska hallilla on suuret majoitustilat ja keittiö, missä voi itse kokata tai tilata catering-palvelu. Luontomatkailu tarjoaa melontaa, ratsastusta, lintutarkkailua.
- Olin mukana kokouksessa missä valmistelivat mahdollisesta yhteistyöstä Latvian (Venstpils) kanssa. Yhteisiä aiheita löytyi mm. kulttuurin, käsitöiden ja omavaraistalouden parista. Näkivät myös vaikeudet yhteistyössä, koska Latvia ei ole organisoitunut.

- Maisemanhoito karjan laiduntamisella on siellä mahdollista, koska yhteishenki tukee paikallisia toimijoita. Alueella toimii herkullinen juustojen valmistaja. Hän käyttää ainoastaan oman alueensa maidontuottajia valmistuksessa. Pientuottajille on järjestetty yhteiskeruukuljetus.

Yhteistyötä ja ideoita

Alueella on kehitteillä muutamia hankkeita joihin haluaisivat meidät mukaan. Haluaisivat myös meidän ideoita mahdollisille hankkeille.

- Innovaatio kilpailu koululaisille (ehkä lukiolaisille). Koululaiset/opiskelijat tekisivät yhteistyötä yritysten kanssa ja järjestäisivät innovaationäyttelyn koulussaan. Molemmissa maissa järjestettäisiin samanlainen kilpailu ja paras palkittaisiin matkalla toisen maan kouluun. Asiaa suunnittelee Holger Sandin Herrljungan alueelta Odin kylästä.
- Hyvinvointi ja terveys ovat yksi tärkeä teema stressaavassa ja kiireisessä yhteiskunnassamme. Pidettäisiin hyvinvointiin liittyviä kiertäviä koulutuksia maaseudulla ja tuetaan pienyrittäjiä, mitkä voivat tarjota koulutuspaikan, majoitusta ja jotain muuta rentouttavaa palvelua luonnon parissa (esim. luontaishoito, vaellus, melonta, kalastus jne.)
- Käsityöyhdistys on kiinnostunut kv- toiminnasta kanssamme. Projektin tarkoituksena olisi tukea yhdistyksessä toimivia käsityöläisiä harrastuksessaan ja kehittää siitä mahdollisesti toimeentulo. Näyttelyitä voisi järjestää puolin ja toisin. Sain ihailta tilkkutyötaiteilija Monica Sandinin töitä.

Jälleen kerran täytyy todeta että, ne ruottalaiset ovat monessa asiassa meitä edellä mutta Annika kehui kovasti retkeilyreittejämme ja ottavat siinä mallia meistä. Nyt meidän tulisikin panostaa ja kehittää reittejämme koska ne olivat myös kova sana Espanjassa. Reitin varrella onkin nähtävissä koko kaunis luontomme; meri, metsät, joet ja järvet. Näitä elementtejä voi kehitellä ja suunnitella loputtomiin kunhan vain muistamme ekoturismin.

Toivottavasti sait jotain ideoita kertomuksesta ja kiinnostuit yhteistyöstä heidän kanssaan tai jos sinulla on uusia tai täydentäviä ideoita otetaan niitä mielellään vastaan. Shoppailut jäivät tälläkin reissulla tekemättä mutta onneksi taxfree myymälästä löytyi ihanaa parfyymiä mistä joutuukin kärsimään koko toimiston väki ☺. Tuoksun lisäksi toimistolla on kansiossa esitteitä ja yhteistietoja Sjuhäradin alueesta.

Jaana Mälkki
projektipäällikkö

